

پیشگفتار

در چند دهه اخیر تاریخ نویسی از تحولی کمی و کیفی برخوردار شده، انگیزه مورخان از پرداختن به تاریخ و روش آنان در بررسی موضوعات تاریخی دگرگونی یافته است و دیگر تاریخ نویسی تنها وقایع نگاری تلقی نمی شود. اکنون وقایع نگاری صرف، جای خود را به تجزیه و تحلیل وقایع و بررسی علل و عوامل بروز یک حادثه داده است و مورخان به جای نگارش تاریخ های عمومی، گرایش به بررسی موشکافانه و دقیق یک پدیده خاص تاریخی در محدوده زمانی مشخص پیدا کرده اند.

این تغییر و تحول موجب شده تا مواد مورد احتیاج مورخ نیز تغییر یافته و نیاز به استفاده از اسناد و مدارک دولتی مطرح شود. از سوی دیگر پیدایش نظام بوروکراسی که به دلیل فلسفه وجودی خود، حفظ و نگهداری اسناد و مدارک را موجب می گشت، سبب شد تا امکان استفاده از این اسناد از گذشته بیشتر شود. وجود آن نیاز و فراهم آمدن این امکان سبب شد تا تحقیقات تاریخی به طور روز افزون به اسناد و مدارک وابسته شوند.

تحول دیگر در زمینه تاریخ نویسی گرایش به بررسی و مطالعه درباره مردم - این فراموش شدگان همیشه تاریخ - و جنبه های ناگفته از اوضاع و احوال آنان است و در حالی که در

گذشته عمدتاً تاریخ نگاری پیرامون شخصیت ها و اعمال و کردار آنان صورت می گرفت، مطالعه و تحقیق در زمینه نحوه معیشت، دردها و رنج های توده مردم و یا شیوه زیست و مشکلات ناشی از یک واقعه برای توده مردم به تدریج جای خود را در مطالعات تاریخی باز کرد.

به هر روی نخستین هدف ما در فصل نامه «گنجینه اسناد» ارائه نمونه اسناد در همه زمینه های تاریخی اعم از سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... جهت معرفی و شناسایی آن ها به محققان است و برآنیم تا به روشن شدن زوایای ناشناخته تاریخ یاری رسانیم.

سازمان اسناد ملی ایران در کنار انتشار «گنجینه اسناد» و مجموعه های اسناد موجود، بر آن شد تا اقداماتی در جهت کمک به محققان و پژوهشگران تاریخ معاصر کشورمان بنماید. ثمره کوشش اولیه ما پذیرش عضویت بیش از ۵۰۰ نفر از محققین و علاقمندان به تاریخ در بخش خدمات آرشیوی بود. که این امکان را برای پژوهشگران فراهم می سازد که بدون حضور در سازمان و از طریق مکاتبه و پست تصویری به اسناد مورد نیاز خویش دست پیدا کنند. امید آن است که با یاری خداوند متعال توفیق انجام خدمات بیشتری نصیب ما گردد.

